

Nog exemplaren van "*Grundlagen zu einem Artenhilfsprogramm Libellen der Bundesrepublik Deutschland*" te koop.

door: Robert Ketelaar

In 1990 publiceerde Martin Schorr het boek *Grundlagen zu einem Artenhilfsprogramm Libellen der Bundesrepublik Deutschland*. Voor vele libellenonderzoekers uit Noordwest Europa is dit werk sindsdien een van de meest gebruikte bronnen voor informatie omtrent ecologie en bescherming van libellen. Het libellenproject heeft sindsdien vele nieuwe mensen kunnen betrekken bij het libellenonderzoek. Een reden om weer even kort stil te staan bij dit belangrijke boek.

In het boek van Martin Schorr komen alle libellensoorten aan bod die ooit in Duitsland zijn vastgesteld. Hierdoor worden ook alle Nederlandse soorten besproken. De soortteksten zijn consequent van opzet. Een inleiding met geografische verspreiding van de soort wordt gevolgd met soms uitgebreide teksten over habitat-keuze, bedreiging en bescherming van de betreffende soort. Het grootste deel van de informatie is afkomstig van literatuur. Dit is gelijk een van de grote plus-, maar ook een van de minpunten van het boek. Een groot pluspunt is het bij elkaar brengen en gezamenlijk presenteren van de Duitse libellenliteratuur. Wanneer Schorr meer literatuur uit omliggende landen had gebruikt, had het boek een nog grotere waarde gekregen. Het doet echter niets af aan de gedegenheid waarmee de beschikbare kennis over libellen wordt aangeboden, al zijn een aantal soortteksten vervormd tot een ietwat droge opsomming van literatuurverwijzingen en is er geen echt eigen verhaal van gemaakt.

Schorr heeft een goede keuze gemaakt door de ecologisch interessante soorten meer aandacht te geven dan de overige soorten. Zo zijn de hoofdstukken over b.v. *Calopteryx virgo*, *Ceriagrion tenellum*, *Cordulegaster boltonii* en *Somatochlora arctica*. bijzonder uitgebreid, terwijl weinig kieskeurige soorten als *Ischnura elegans* weinig aandacht krijgen. De meeste (schematische) illustraties van biotopen, tabellen en figuren zijn goed gekozen en bedienen de tekst uitstekend. Het boek wordt afgesloten met een literatuurlijst van 40 pagina's en (soms lastig te interpreteren) verspreidingskaartjes van libellen in Duitsland.

Martin Schorr heeft verschrikkelijk veel werk gestoken in deze uitgave, en dat is niet voor niets geweest. Veel informatie van onze oosterburen is op een toegankelijke manier ontsloten voor Nederlandse libellenonderzoekers. Voor eenieder die wat meer wil weten over libellen dan in de determinatieliteratuur is vermeld (en het Duits enigszins beheerst) is dit boek van harte aanbevolen. Voor deze 512 pagina's betaal je de verrassend lage prijs van f86,-. Jammer dat het boek vrij slordig is vormgegeven, maar dat is natuurlijk slechts bijzaak.

Diegenen die graag nog een exemplaar willen aanschaffen, dienen er snel bij te zijn, want er zijn nog ongeveer 50 exemplaren op voorraad. Het boek kan worden besteld door een kaartje te sturen naar:

Societas Internationalis Odonatologica
t.a.v. B. Kiauta
Postbus 256
3720 AG BILTHOVEN